

høreklivker på centralsygehuse (foreløbig 8), de pædagogiske efterbehandlingsinstitutioner med statens høreinstitutioner (2) og statens hørekurser (i hvert amt) samt erhvervs- og vejledningskontorerne for tung-høre og døvblevne (4).

Samarbejdet med landsforeningen (LBH) foregår via de nævnte erhvervs- og vejledningskontorer samt ved henvisning til foreningens hørevejledere (omsorgsmedarbejdere) og til dens over 50 lokale kredsforeninger landet over.

Alle forhold i forbindelse med samfundets specielle foranstaltninger for voksne høre-hæmmede varetages af tunghøreforsorgen under socialministeriet, der gennem tunghørenævnet og direktoratet for særfor-sorg og revalidering forvalter de gældende bestemmelser og tager stilling til, hvorvidt og i hvilket omfang disse bør undergå ændringer som følge af udviklingen.

B. Bemærkninger til betænkningens forslag om integration vedrørende undervisning for handicappede.

Indledningsvis skal det anføres, at man med stor interesse har orienteret sig om forslaget til revision af det lovmæssige grundlag for det frivillige oplysningsarbejde i aftenskoler, aftenhøjskoler m. v., og at man med afgjort sympati kan erklære sig enig i langt de fleste af de i betænkningen fremførte synspunkter. Man ser derfor hen til et frugtbart og positivt samarbejde den kommende fritidsundervisning, Landsforeningen for Bedre Hørelse og tunghøreforsorgen imellem — specielt for så vidt angår udformningen af bestemmelserne for tilbuddet og hensynet til hørehandicappede.

Betænkningens forslag vedrørende denne handicapgruppe indebærer muligheden for inden for den samlede fritidsundervisningsrammer at etablere såvel specialundervisning efter folkeskolens mønster som at skabe ydre betingelser (lokaler med hjælpeapparat og hensigtsmæssige akustiske forhold) for deltagelse i dels enhver form for traditionelt udformet folkeoplysningsarbejde, dels i fritidsgrupper med hobbypræget virksomhed.

For så vidt angår specialundervisningen kan man ikke tilslutte sig betænkningens synspunkter, hvorimod man vil være særdeles interesseret i udbygningen af de ydre

rammer for den øvrige fritidsundervisning og gerne tilbyder et samarbejde på dette felt, således at hørehandicappede kan få mulighed for at deltage med udbytte i almindeligt folkeoplysningsarbejde.

Til nærmere belysning af de forhold, der begrunder vore synspunkter, skal anføres følgende:

1. Vedrørende specialundervisningen.

Tilbuddet om specialundervisning må i lighed med tildeling af høreapparater og et hvert andet revalideringshjælpemiddel gives ud fra en *saglig vurdering af den høre-hæmmedes behov*. Dette princip fastholdes allerede i folkeskolen som forudsætning for etablering af specialundervisning. Den af forsorgen tidligere praktiserede ordning, hvis oprindelse kan føres tilbage til tiden, før den nyere lovgivning skabte mulighed for en generel tildeling af høreapparater, og hvorefter specialundervisning (fortrinsvis undervisning i mundaflæsning) blev iværksat på grundlag af personligt ønske derom, kan næppe opretholdes i en tid, hvor genoprettelsen af den akustiske kontakt ved brug af forstærkerapparat har revolutioneret i tusindvis af høre-hæmmedes tilværelse.

Specialundervisningen for voksne høre-hæmmede betragtes i dag som en revalideringsforanstaltning, der indgår som et muligt led i den samlede behandling af et hørehandicap. Denne placering understreges af, at journaloplysninger fra hørecentral/høreklivker danner grundlag for vurderingen af arten af den specialundervisning, der vil være indiceret.

Man må derfor finde det ganske urimeligt og betragte det som et alvorligt tilbageskridt, om den under afsnit A. beskrevne nære sammenhæng mellem høreapparattilpasning og specialundervisning brydes ved at udskille sidstnævnte og henlægge den under fritidsundervisningen. Begge de nævnte behandlingsformer varetages i dag af en stab af statstjenestemandsansatte eller kommunalt ansatte hørpædagoger tilknyttet statens høreinstitutioner og hørekurser.

Ud fra disse betragtninger er det vor absolutte overbevisning, at voksne høre-hæmmede er bedst tjent med, at specialundervisningen bevares i snæver forbindelse med såvel høreapparatbehandlingen som